

BOHDAN POCIEJ

Z PERSPEKTYWY MUZYKI

Biblioteka „WIĘZI”
Tom 184

BOHDAN POCIEJ

Z PERSPEKTYWY MUZYKI

Wybór szkiców

Aladur
Kacyński

Biblioteka „WIĘZI”
Warszawa

© Copyright by *Bohdan Pocij*, Warszawa 2005

Projekt okładki i stron tytułowych — *Zofia Broniek*

Fotografia Autora na okładce — *Ewa Sławińska-Dahlig*

Książka wydana dzięki dofinansowaniu w ramach Programu Operacyjnego „Promocja Czytelnictwa”.

ISSN 0519-9336
ISBN 83-60356-05-X

Towarzystwo „Więź”
ul. Trębacka 3
00-074 Warszawa
Tel. (48 22) 827 29 17

Zapraszamy do naszej księgarni internetowej:

www.wiecz.com.pl

Zamówienia: Dział Handlowy

Tel./fax (48 22) 828 18 08

e-mail: handlowy@wiecz.com.pl

Skład: „Nowy Dziennik”, ul. Hoża 39 lok. 3, Warszawa

Druk i oprawa: Edit sp. z o.o., ul. Poczji 19, Warszawa

Printed in Poland

Cena 35 zł

OD AUTORA

Zebrane w tej książce teksty powstawały (z małymi wyjątkami) w ostatnim dziesięcioleciu. Dwa cykle historyczne napisałem na zamówienie Programu 2. Polskiego Radia, prezentowane były w formie audycji, z przykładami muzycznymi; dedykuję je Ewie Obniskiej. Szkice z cyklu *Harmonia mundi* i *Sylwetki* publikowane były na łamach „Znaku”, „Więzi”, „W drodze”, „Tygodnika Powszechnego”, „Wychowania muzycznego w szkole”, „Kwartalnika filmowego”, „Arcanów”. Cały ten materiał został przeze mnie, rzecz jasna, przerezegowany. Teksty starałem się dobrać i ułożyć tak, aby obrazowały moje najistotniejsze poglądy na m u z y k ę: jej historię i historiozofię, jej filozofię i związki z innymi dziedzinami.

Od autora	5
I. WPROWADZENIE DO HISTORII MUZYKI	7
Czym jest historia muzyki?	9
Dziedzictwo starożytności — muzyka jako system	21
Duch polifonii średniowiecza — muzyka jako konstrukcja	33
Monteverdi i przełom 1600 roku — dojrzewanie nowożytnej świadomości muzyki	49
Bach i apogeum dzieła muzycznego	63
Beethoven i nowa dialektyka formy	87
Mahler — w perspektywie przełomu	95
Rzut oka na muzykę XX wieku	104
II. JEDNOŚĆ MUZYCZNEJ EUROPY	113
Gotycka i scholastyczna polifonia	115
Słowo i dźwięk	122
Polifonia i humanizm	131
Nowy świat muzyki — wiek XVII	138
Muzyka i myśl oświecenia	145
Muzyczna duchowość romantyzmu	154
III. HARMONIA MUNDI	163
Sprzeczności i paradoksy albo dialektyka muzyki	165
Paradoksalna moc muzyki	170
Harmonia świata?	176
Dysonans	181
Złota epoka w dziejach muzyki i jej arcywzory	186
Romantyzm bez muzyki?	191
Pytania o inspirację	194
Kosmiczna symfonia Gustawa Mahlera	197
Intuicja i intelekt	202

Logika i wyobrażenia	207
Bach i Leibniz	212
Sztuka fugi	218
Inteligencja w dźwiękach	231
Muzyka wobec trzech porządków	236
Muzyka i mistyka	249
IV. SYLWETKI	265
Anton Webern	267
Witold Lutosławski	271
Andrzej Panufnik	284
Henryk Mikołaj Górecki	294
Andriej Tarkowski	301
Zygmunt Kubiak	309
Jarosław Marek Rymkiewicz	320
Indeks	333